

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGSKOLAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 24 DECEMBER 1916.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

FÖR FREDEN

KEJSAR WILHELM II

KEJSAR KARL I

KONUNG FERDINAND

SULTAN MUHAMMED

Hemma till Jul.

NU ÄR JAG HEMMA IGEN, OCH JULENS HÖGTID ÄR INNE.

Nu är jag pojken igen, och mor har sagt mig välkommen.

Mor har strukit en tår ur ögat och tagit min hand och

fört sin pojke som förr genom rummen — leende — stilla.

Mor är gammal och grå, men mor är dock alltid densamma.

Far han har dunkat mig hårdt i ryggen och skrattat och frågat:

"Nå du, hur känns det igen att dricka af morskummans kaffe,

inte serveradt med pubak på is af Rut eller Vivan,

utan ihällt direkt ur trefotapetter med mammas

skrynkliga, darrande hand. Hur känns det i hjärttrakten, gosse?"

Och jag har suttit en stund i farsgubbens knarrande gungstol,

suttit och sett huru brasan i vrån tog fyr och hur kvällen,

Norrlands och midvinterns kväll, kom tassande tyst ifrån fjällen,

skumögd af saga och sejd, fåmäld af vildmark och högtid.

Och jag har flyttat som förr på skåpet, snidadt af farfar,

tungt och buktigt och bredt och nött af sträfsamma händer,

bjudande nu ur flaskor och fat på Julens traktering:

russin och mandel och glögg, klenäter och fikon och starköl,

för att ge rum i sitt hörn åt barndomens väntade julgran.

Där har den stått alla Jular förut, så långt barnen kan minnas.

Julen är minnenas helg, då intet får vara sig olikt.

— — Hemma till Jul. Jag är liten igen och bortskämd af mor, och

utanför fönsternas immiga glas jag ser hur det snöar,

inte en bakgätas fjun, som smälter och slaskar i smutsen,

utan min barndoms snö med stora, glimmande flingor,

fallande sakta och tyst — så hvitt — så stilla — som fordom —

Hvita, välsignade snö, fall djup på de vägar, jag vandrat,

täck alla spår, som gått vill — ett för dock alltid mig hem. —

— Undan för sjuttningen, mor, för nu kommer barna med julgran!

Mor, har du sett en så'n gran, så yfvig och mörkgrön och välskapt,

doftande, saftiga barr och ett par stycken kottar i toppen.

Visst är det fel, att du snart ska barra och vissna i värmen,

skogarnas vackraste träd. Men det gör du ju gärna för barnen,

och vi bli alla som barn, så snart dina varljus bli tända.

— Själj har jag burit dig hem från torget, där bönder i näbbskor,

vargskinnspälsar och slikt, som minde om pojkårens Jular,

trängdes med lappar och folk med mer kultiverade anor.

Midt i solen och snön och tyngd af rimfrost du stod där,

och öfver mänskor och hus på tiomilshåll såg jag fjällens

hvita och väldiga rygg som fond bakom julgransstaffaget.

Det är ju sannt, jag bort skida till skogs och bort se dig därinne,

skyld i skymning och snö, och fälla dig själf till mitt julträd,

men jag blef stadsbarn, gunås, och kanske nöjd med för litet.

Nu ska du pyntas och kläs, och här ha vi asken med Julens

glitter och stjärnor och snö och hvita, rykande varljus!

Ängeln, fet och förgylld! Javisst, den ska sväfva där ovan!

— Barnsliga, kära bestyr, låt aldrig mig blifva så gammal,

gammal och tråkig och trött, att jag skäms för ditt julaftonsgöra.

Och så till sist har jag spart på det, som oss alla är kärast:

Julgransflaggorna, far! Men bara de ärliga svenska!

Sveriges färger mot barr och snö och varljus och stjärnor!

— Nu är julgranen tänd, och nu kommer mamma med glöggen,

festligt fräsande först, när sockret droppar från halstret,

lågande högtidligt klart, när glaset höjas för Julen.

— — Allt har blifvit så tyst, ty orden säga så litet.

Granens ljus brinna ner, och natten, hvilan, har kommit.

Mor har tagit min hand och håller den länge och stilla. —

NILS-MAGNUS FOLCKE.

Den trogaste.

En julnovell af PER EDMAN.

TIDEN OCH VÄNNERNA FLY;

den trogna, det eviga blifver. —

Det låter vist som ur Havamal, men är antagligen något gammalt tänkespråk från Dalarna, eftersom det stod måladt på urtaflan till kapten Heijkens gamla dalaklocka. Den klockan var kaptenens första present, ty den blef hans, redan innan han förstod någonting af tiden eller tillvaron -- får man antaga, eftersom han då endast var en timme gammal. Man kan tycka att det var en egendomlig present åt ett lindebarn -- om han ens hunnit så långt som i lindan. Också kom den i hans ägo af en ren slump.

Det var nämligen så, att på Pönneberga funnos redan tre små flickor, hvilket är Gudi nog af den varan -- och då patron Heijken fick veta att en fideikommissarie kommit till världen, blef han glad som en spelman och for omkring i hela huset i ostyrbar glädje och kom till slut ut på trappan, där han ställde sig att se ut öfver Rönneberga park, Rönneberga sjö, Rönneberga åkrar, Rönneberga ängar och Rönneberga skogar och fann alltsammans ganska godt, men bäst af allt den lille mannen där uppe i vaggan, som en gång skulle besitta all denna härlighet.

Rönneberga hade byggts af en Heijken och aldrig varit ur Heijkarnes ägo. Antagligen hade mången pappa Heijken gått i samma spänning som den nuvarande hufvudmannen tills dynastin blifvit säkrad.

Som han stod där, kom han att se nedåt Rönneberga allé.

Midt i den snörräta linjen mellan de gröna rönnarna, som nu förresten voro hvita af blom, kom någonting brokigt och grant.

Det var en liten hvit häst med en brun stjärna i pannan och bruna rosor på sidorna, i teckningen förvillande lik en kossa. Den drog nickande efter sig en kärra med dal-klockor och rosiga skrin och kistor. Och öfverst på en af de granna kistorna satt en dalmas och körde. Han körde rakt fram till trappan, där patron Heijken stod.

— Ptro. Ska' du köpa en klocka? sjöng han.

Patron Heijken skraffade högt. Det var så lustigt att det här granna lasset skulle komma körande upp till Rönneberga, just då han stod på trappan och var så hjärtans glad.

— Du ä' gla' du, sjöng masen på sin dalska och plirade illparigt.

— Var säker på det, du mas. Jag har fått en son i dag.

— Å, har du?

Masen log bredt och hoppade ned från sin kista, så att strumpebandstofsarna slängde kring benen. Han kastade fömmarna öfver ryggen på den kobrokiga hästen och kom upp på trappan.

— De' va' lell rart, sade han och tog patron i hand.

Heijken skraffade igen och skakade masens näfve och så sågo båda på det brokiga lasset, där solen sken på de grannaste rosor och tulpaner.

— Nå, du ska' fäll ha den där klockan te pojken din?

— Hvilken?

— Den höga. Hon ä' den bästa.

Patron kunde ingenting annat än skratta i dag.

Prenumerationspris:

Vani. upplagan:	Praktupplagan:
Helt år ..... Kr. 6.50	Helt år ..... Kr. 9.—
Halft år ..... < 3.50	Halft år ..... > 5.—
Kvartal ..... < 1.75	Kvartal ..... > 2.50
Månad ..... < 0.75	Månad ..... > 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästerns vägsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter	enkel spalt:	Utländska annonser:
30 öre efter text.	35 öre efter text.	40 öre
35 öre å textside.	20 % förh.	20 % förh.
20 % förh.	begärd plats.	begärd plats.

— Nåja, hvarför inte? Dagen ska väl markeras på något sätt.

Masen var redan nere och slog ned bakväggen på kärran. "Den höga" stod bakerst och han drog den till sig, tog den i sidorna och lyfte ned den och bar den i famnen, som om det varit en människa, upp på trappan, där patron Heijken alljämt stod och småskraffade.

— Hvar ska' du ha henne?

Det hade nu inte patronen tänkt på. Det hela hade ju förresten gått så hastigt och lustigt, att det inte blifvit tid att tänka sig för. Han gick före in i huset och när de kommo till den stora höga salen med Heijkar i ram rundt om på väggarna, stannade masen med klockan i famnen.

— Här ska' du allt ha henne.

Heijken hade egentligen kommit att tänka på ett rum längre in med hvit möbel, eftersom klockan var hvitmålad, utan rosor, endast en smal himmelsblå rand, som i vinklarna bildade några små ornamentkrumelurer. Men vid masens bestämda ton stannade han och såg sig om i rummet.

— Tycker du —

— Ja, för jag kan fäll tänk' att det här ä' det största du har?

— Det är det, men nog får klockan rum i de andra också, menade Heijken.

— Det kan fäll händ' att hon får rum med fodralet, men hon behöfver rum för klangen hon, ska' säj' dej.

Nå, det var en mas, som hade skäl för hvad han ville och Heijken var medgörlig i dag.

— Flytt' bort stol'n där.

Masen stod med klockan i famn och nickade med huvudet mot en stor snidad ekstol vid väggpelaren mellan ett par af de höga fönstren. Heijken tog lydigt stolen vid armarna och de båda männen med hvar sin möbel i famnen bytte plats. Så snart masen saft ned klockan, for han ut igen med dinglande strumpebandstofsar och hämtade ur en af de granna kistorna in urverket. Med stor behändighet hängde han upp det i fodralet och drog upp de tunga loden.

— Hur mycket ä' din då?

Patron Heijken såg på sitt ur.

— Tolf om en minut.

Masen snurrade kvickt omkring visarna och gick ett steg tillbaka. Så ställde de sig båda med ansiktena i vädret och bligade afvaktande på klockan, ty det var en hög pjäs. Det knäppte till i urverket och så ljödo tolf klara, klingande slag, som fyllde den stora salen med en stark, sjungande klang. Det blef unga Heijkens första timma hon slog, ty det var endast fyrtiofem minuter sedan han blef världsmedborgare.

— Det var mig en vådlig en. Jag tror hon slog på dalska, sade Heijken förvånad, ty samma sjungande som i masens dalamål ljöd honom i öronen.

— Skull' tro det.

Masen plirade triumferande.

— Du var mig den styfvaste klockmakare, jag träffat på, som lär klockorna ditt modersmål.

— Kan tänk' det. Ä nu ska' du draga upp henne hvarje kväll innan hon blir trött, så blir hon frogen, ska' du se.

Inte förrän en lång stund efter det den rundkulliga hatten med de röda banden, den gula byxbaken och de muntra strumpebandsbollarna försvunnit utom dörren, uppfäckte patron Heijken de små svarta boksläfverna i krans utanför sifferraden.

— Tiden och vännerna fly; den frogna, det eviga blifver —

Nå, han hade ingenting emot tänkespråket. Del var nog en sanning, som höll streck mera än i Dalom. Patron Heijken gjorde som masen hade sagt: drog klockan hvarje kväll. Det var för sin son han gjorde detta, ty klockan var hans.

Heijken hade strax gått upp och sagt till pojkbysingen vid moderns bröst:

— Det går en och väntar på dig där nere, min son.

Modern skraffade.

— Där lär hon allt få gå länge.

— Ahja, svarade fadern vid öfverdådigt lynne, hon har tid att gå.

Pojken började förresten tidigt intressera sig för sin egendom. Redan som åttaåring tog han sig för att snurra visarna fram eller tillbaka en timme, allt eftersom det passade honom med lektionstimmar och sängdags. Det blef förvirring i huset, ty allting gick efter salsklockan, hvars slag hördes genom hela byggningen. Guvernanten grälade och anmälde gynnaren för fadern, som lofvade smörj, ty patron Heijken skraffade icke öfver sin son alla dagar, som han gjort den första. Men pojken såg lugnt och säkert på båda och sade:

— Hon är min.

Fadern kunde icke låta bli att draga på munnen. Han lade märke till att pojken alltid kallade klockan "hon", precis som masen hade gjort.

Äganderätten respekterades och pojken forfar att då och då reglera tiden på Rönneberga efter sitt behag. Hans första praktiska värf blef att draga upp klockan. Det kunde ibland hända att han somnade utan att hafva läst sin aftonbön, men aldrig utan att hafva dragit upp sin klocka. Klockan födde pojken första känsla af ägande, men också af ansvar. Hon väckte hans stolthet, men lärde honom dessutom punktlighet och att behandla sin egendom väl. När han blef äldre och kom till skolan i staden, öfverlämnade han allvarligt hennes skötande åt fadern hvarje gång han for hemifrån och återtog första dag af ferierna själf sitt värf. Unga Heijkens födelsedag firades hvarje år högtidligen med flaggning från Rönneberga tak, med blommor och presenter, och modern och systrarna brukade då också binda en krans som de hängde på dalaklockans öfverstykke så, att den ramade urtaflan, och då tog hon sig lika grann och prydd ut som de rosa- och tulipansmyckade skrinen, i hvilka sällskap hon en gång kommit åkande till Rönneberga.

Den sommardag unga Heijken kom stornande upp för trappan med den hvita mössan på nacken och blommor öfver hela bröstet upp omkring öronen, stod också klockan med krans kring ansiktet och en i snedd öfver fodralet. Dem hade gamla Sara saft dit då hon såg det skina hvitt i vagnen i allén. Den nyvordna studenten stannade framför sin festliga efterbild och svängde mössan.

— Hej, du gamla Kulla, nu äro vi studenter!

Därmed satte han mössan upp på hennes krön, käckt på sned.

Alla skraffade och i det samma harklade det förberedande inuti Kulla och så slog hon jublande glad ett slag, ty hon var bara half, och det lät akkurat som om hon ropat "hej". Fideikommissarien kom till krigsskolan och sedan till gardet. Här lefde han muntert om, ty det var en glad gosse. Vacker var han och hurtig och käck, präktig kamrat och officer.

Vännerna blefvo många, men den synnerlige vännen var en af kamraterna vid gardet, löjtnant Cedercrona, en friskus som han själf men vildare och öföfvägnare och kanske också oaktsammare.

Heijken höll varmt af vännen och skulle varit beredd att dela allt med honom om så behöfts. Nu blef det endast en del äfventyr då och då en växel och offast inlösen af den också, då den stunden kom. Men det var endast bagateller, Rönneberga var präktigt och patron knotade aldrig. Det var en glad tid, men Heijkarna hörde Rönneberga till och när därför fadern fann tiden vara inne för fideikommissarien att sätta sig in i gårdens skötande, tog denne afsked, fick kaptens rang och blef så "kapten Heijken på Rönneberga". Då hade han med sig en ung flicka af sällsynt skönhet och hög börd. Strax därefter kom hon tillbaka till Rönneberga, denna gång såsom brud. Det var i rosenfiden och hela Rönneberga var smyckadt med rosor. De sutto i kransar och guirlander och äreportar och lågo som matta på marken, de stodo i parkens rabatter och i kristallvasar och skålar och hängde som stass öfver dalaklockans hvita fodral. Hon var fin den dagen, klockan, som den grannaste brudkulla.

Då alla dragit sig undan och unga herrskapet ensamma, arm i arm vandrade omkring i rummen, då hjälpte Heijken sin brud af med kronan, ty slöjan ville taga fast öfver allt. Ett ögonblick stod han villrådig med orangediademet och den skira slöjan i händerna, så satte han resolut alltsammans upp på brudkullans hjässa. De båda unga och barnsligt öfverlyckliga människorna skrattade åt den klumpiga brudkullan och kysstes midt för hennes näsa. Och så hjälpte Heijken unga frun att stafva igenom det djupsinniga tänkespråket, som halft doldes af rosorna och slöjan.

— Tiden och vännerna fly, den frogna, det eviga blifver —

— Den frogna blifver — lofvar du mig?

Hon lofvade gärna, ty intet löfte syntes henne ljufvigare att gifva och lättare att hålla än just detta.

Ungt folk för glädjen in i hus och på Rönneberga flöto dagarna hän som gyllene pärlor på ett rosigt band, dem ingen befänsam hand hejdar och ingen bekymrad blick räknar.

Så insjuknade "gamla hennes nåd" och dog. Det blef vördnadsfullt stilla någon tid och innan lifvet riktigt hann glida genom skuggan, kom samma obevekliga kallelse till patronen själf. Nu var den gamla generationen borta, men två Heijkar stodo beredda att länka vid den långa kedjan. Ty kaptenen hade endast en gång behöft gå i spänning för dynastien. Fideikommissarien kom med första resan. Den glada festen drog åter in öfver Rönneberga tröskel. Det fanns många rum i den stora byggnaden och alltid gäster i flera af dem. Den vackra fru Viveka var van att se mycket folk omkring sig och kaptenen själf var ingen enstöring. Ett af gästrummen stod till ständig disposition för löjtnant Cedercrona och ingen hel vecka var det tomt, ty vänskapen mellan de båda forna regementskamraterna var ännu lika varm. Men också andra gästade Rönneberga. Vänner fattades unga herrskapet lika litet som någonting annat. Det är det märkvärdiga med lyckans solomstrålade höjd att den omgifves af så mörka djup. Kapten Heijken hade aldrig kastat en blick dit ned, ännu mindre gjort den försiktigt kloka reflektio-

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Mattor, Gardiner, Möbelyger, Dräkttyger.

Konstnärligt verkingsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Angiv noga vad som önskas.

Henstfliten, G:la Högsfelan, Göteborg.

nen att steget utöfver är lika kort som djupet svindlande. Och hvad han minst af allt kunnat föreställa sig var att han själf en dag skulle störtas i djupet af den hand han var mest och vänskapligast räckt sin egen till hjälp så många gånger.

Cedercrona hade bedt om hans namn på en större borgensförbindelse. Det hade burit så apropå och förresten stod det ett par andra, minst äka goda namn förut på papperet, att Heijken skref dit sitt lika beredvilligt som på de många små väx-larna under kamratiden.

Men så kom en dag förfrågan om Heijken stod för sitt namn på förbindelsen. — Ja visst. — Jaså, han gjorde det? — Ja, för det var inte så alldeles juste med de andra namnen — — de voro rent ut förfalskade. Med förfäran erinrade sig Heijken borgensbeloppet. Det kunde han omöjligt ensamt stå ut med. Han ville söka upp Cedercrona, men fann den elegantia huvudstadsdubletten tom.

— Antagligen redan på andra sidan Atlanten, förmodade detektiven erfaret.

Heijken gick på besök till sina många vänner i staden, de, som brukade gästa Rönneberga flera dagar i sträck. Han framlade sin ställning för dem. Bad om hjälp att inlösa sitt namn.

Till en början blef han förvånad, men greps så småningom af förfäran öfver huru fattiga hans vänner voro. Ty ingen, icke en enda, icke alla tillsammans kunde hjälpa honom. Då reste han tillbaka till Rönneberga, steg upp i sin vagn och for omkring till vännerna på godsen i trakten. De voro icke fattiga, men de begärde full säkerhet. Gården in-tecknades, och borgensförbindelsen inlöstes. Nu blef det en annan tid på Rönneberga, ty in-teckningar draga räntor. Det blef ångest och bekymmer och som olyckan inte är en, utan ett helt koppel, dåliga skördar och kreatursdöd, nya in-teckningar, flera räntor, mera ångest, större bekymmer. Inga gäster besökte Rönneberga, men Heijken for ibland omkring till godsen i sin jaktvagn. Men det var inte i några glada ärenden.

Slutligen kom så den med ångest väntade, den med förtyvflan tillbaka-hållna kraschen. Rönneberga togs för in-teckningarna och på inventarier och kreatursbesättning utlystes auktion. Heijken stod blek och stum och hörde främmande människor bjuda på och såg dem draga i väg med det som hittills varit hans. Endast en gång under auktionens gång öppnade han sin mun. Det var då den gamla dalaklockan kom upp.

Hans — hans egen gamla Kulla — skulle de nu taga henne också — — I samma nu stod tänkespråket på artaflan för honom. Låg det inte ett 'se upp' i orden, en varning, en maning att taga tiden i akt och se upp med vännerna. Ack, att han förut rätt förstått sin gamla Kulla! Man hade redan ropat upp klockan och ett par bud hade fallit.

— Tiden och vännerna fly, — — Orden fingo en förebrående klang. Var icke Kulla också en vän — —? Och skulle han nu i sin tur svika henne?

Kapten Heijkens bud föll så skarpt, att alla vände sig om och sågo på honom. Ingen bjöd öfver och han fick behålla sin klocka. Den var den enda, utöfver de strängt taget nödvändiga saker, som af gammal snävt barmhärtigt lag, tillerkändes den utblottade, och den följde unga Heijkens till den lilla gård, han genom sina svåg-rars förmedling fått på arrende. Heijken hörde till de människor, hvilka ett vidrigt öde icke rår på, därför att grundvalen i deras väsen är fasthet och styrka. De lyckliga, sorglösa dagarna spinna väl omkring dem

J D U N

följer med sin tid och är lika uppslagsrik och underhållande som någonsin, skref nyligen Stockholms Dagblad om

hemmets och kvinnans tidning.

Prenumerera Idun för 1917. Ni har nöje där af därför på ..... hela året.

Två utmärkta svenska originalromaner, nämligen Deröda skorna, af Ernst Lundquist, prisbelönad vid vår senaste romanpristäffling, och Jordens salt, af Elin Wägner, ingå i Iduns Romanbibliotek under det kommande året. — Utterligare betydande tillskott till det skönfitterära innehålllet antse vi oss med allt skäl kunna påräkna af vår pågående

stora novellpristäffling

vid hvilken 1000 kronor utdelas som pris.

I öfrigt skall den nya årgången upptaga ett stort antal skisser och noveller

af våra förnämsta författare, artiklar i ämnen angående det svenska kvinnointresset samt berörande de husmoderliga angelägenheterna; de senare komma särskildt att behandlas af

Gertrud och Peter Norden; vidare: kåserier, diskussionsserier och poem samt revyer öfver litteratur, konst och teater.

En rikt illustrerad dagskrönika

skall hålla våra läsarinor i kontakt med händelser af allmänintresse såväl inom som utom landet.

Idun utgår under 1917 hvarje vecka i ett stort 16-sidigt rikt illustrerat hufvudnummer samt en 16-sidig bokbilaga: Iduns Romanbibliotek. Dessutom medföljer hvarje vecka ett B-nummer, hvars textafdelning alternerande innehåller en rikhaltig Modeafdelning, Ungdomsafdelning med god förströelse-läsning för gossar och flickor, Afdelning för skönhetsvård, Tidsfördrif med pristäffling och som nyhet för årgången Iduns Schackspelt, till våra schackspelsintresserade läsares tjänst redigerad af herr G. S. Nyberg, Stockholm. — Fru Elisabeth Östman-Sundstrand kommer fortfarande att utarbete Köksatmanackans matsedel för hvarje dag året om. En förmån, som äfven nästa år faller samliga Iduns fasta prenumeranter gratis tillgodo, är dessutom att nämna i Iduns Julnummer, hvilket sedan länge genom sin litterära innehållsrikedom, stödd på bidrag från våra bästa författare, torde kunna hänföras till de förnämligare julpublikationerna. De fullständiga prenumerationsafgifterna för Iduns olika upplagor äro:

	Helt år.	Halft år.	Kvarts år.
Idun, vanliga upplagan.	7: 50,	3: 90,	2: —
„ praktupplagan.	9: 50,	5: —,	2: 50

Allt med postbefordringsafgiften inräknad. Lösn.-priset 15 öre.

För Tidningen Idun

Ernst Högman,
Hufvudredaktör.

sitt segslitna silkesnät, men detta spränges vid första resning för den hårda nödvändighetens maning till kamp.

Heijken lärde sig målmedvetet arbetets välsignelse, och redan från början satte han sig ett högt mål före: att skaffa tillbaka Rönneberga åt sin son. Han ville inte erkänna sitt företag som nära nog hopplöst. En dag skulle han, måste han se sin son som herre till Heijkarnas Rönneberga. Han, som lättinnigt låtit den glida sig ur händerna, skulle och måste återbördla gården åt släkten.

Men fru Viveka fick en olycklig blick i sina vackra ögon. Fattigdomen var för henne någonting lika skrämmande som okänt, inför hvilket hon stod förskräckt och tafatt. Hon passade inte i sina enkla villkor. Hennes ylleklädningar och tjocka skor skafde henne, hon frös i sina obekväma halftomma rum, hon grät öfver sina tarfliga sysslor och blef trött af att gå till fots. Heijken försökte trösta henne. Han ville intala henne mod, genom att såsom något bestämdt och afgjort tala om den tid, då Rönneberga åter skulle vara deras.

Hon trodde honom till hälften, men grät och sade:

— Ack, det dröjer så länge. Då är jag gammal eller också död.

Hon blef blek och tungsint, men var alljämt lika vacker. De få som kommo till den lilla arrendegården, måste ovillkorligen gripas af medlid-sam ömhet för denna bleka, vackra olyckliga unga kvinna, hvars hela väsen var en enda längtan tillbaka till det förfina, bekymmerlösa lif, hvars barn hon var.

Ingen är så lätt att locka som den onöjda, och en natt stod fru Viveka med ett ljus i handen framför dala-klockan i sin tarfliga sal och lyste ängsligt på visarna.

Mellan elfva och tolf hade han sagt — och nu fattades det endast några minuter i tolf. Då knackade det på rutan. Hon ryckte till, släckte hastigt ljuset och öppnade fönstret på glänt. Ett par ord växlades, så tog hon en lifen väska och gick mot dörren. I detsamma började klockan slå. Fru Viveka stannade på tröskeln och vände sig om inåt rummet, hvarifrån den hejande rösten kom.

— Tiden — och — vännerna — fly — den trogna — det eviga — blifver — tiden och vännerna — fly — den trogna — det eviga — blifver —

Klart och högt ropade Kulla ut sitt gamla tänkespråk i slagens takt. Två gånger kom maningen, allvarlig, kallande.

Så blef det tyst.

Fru Viveka stod kvar på tröskeln med händerna hårdt tryckta mot bröstet och kinderna heta af bygsel. Hon tänkte, att om-meningen kom en gång till, skulle hon icke kunna gå. Men Kulla hade gjort hvad hon kunde för sin husbonde. Ingenting mera hördes ur mörkret och tystnaden och fru Viveka gick öfver tröskeln och stängde dörren om sig.

Nästa midnatt, då klockan slog stod Heijken vid salsfönstret och stirrade ut. Kulla hade detsamma att säga till honom som till Viveka, och Heijken upprepade orden med oändlig bitterhet. — — Den trogna — — ja, fanns det ens några trogna? Han försökte att inte döma henne hårdt som nu svikit. Han förstod henne. Hon passade inte att vara fattig, passade inte att arbeta, passade inte att vänta. Men han, han kunde vänta, han kunde arbeta. Sin son och sitt mål hade han dock kvar. Det blef endast så tungt att vandra den långa vägen ensam.

— — ja, vägen till Rönneberga blef en lång och tung vandring för kapten Heijken. Ensamt arbete och sträfvan

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
4:de upplagan nu utkommen.
30 tusen ex. Pris Kr. 5: 50 inb.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Bordsilfver

Praktkatalog gratis och franco.
Stockholm och Göteborg.

se mänskligt på dessa varelser, som trots seklers beröring dock i grund och botten ännu äro oss så främmande, och just denna mänskliga syn är den enda väg, på hvilken vi kunna nå fram till de insikter, utan hvilka vi absolut icke äro skickade för det förmynderskap, som en bofast och i europeisk kultur lefvande nation dock måste utöfva över en inom dess intressesfär kommande primitivare stam.

Ester Blenda Nordströms ofvan antydda tendens är intet annat än ett oförbehållsamt hängifvande åt denna svenska lust att förstå sympatiskt, blandad med en lika svensk, överströmmande kärlek till naturen. Inte till den behagliga naturen, inte ens till den vackra naturen, utan till elementerna rätt och slätt och till all deras hvila och rörelse. Det som sålunda går från hjärtat, går också oundvikligt raka vägen till hjärtat. Om det är meningen, att vi efter genomläsandet af denna bok skola tycka mera om lappar än vi gjort förut, så är målet uppnådt. Vi ha fått klart för oss, att dessa nomader äro hederliga, altruistiska och finkänsliga. Vi möta drag däraf alldeles osökt på hvarje blad. Vi se ideligen prof på en hjärtlig gifmildhet och gästfrihet. Och under hela tiden författarinnan bor i kåtorna har hon bara godt att säga om sina grannar, både män och kvinnor, gamla, som ha varit med på hedendomens tid, och unga, som redan börja göra sig lite fria från den allra mest tryckande kristendomen. Och skolbarnen, de äro tydligen de mest förtjusande som någonsin en lärarinna kan önska sig, ty de behöfva knappt något annat straff än att sitta i skamvrån, hvilken i kåtan består af platsen midt framför dörren, och löftet att få leka med en gummiboll är nog för att få dem att vara snälla och flitiga en hel dag.

Man vore dock orättvis, om man sade, att författarinnan bara sett ljusa sidor hos sina vänner i kåtorna. Men de mörka förefalla i hennes skildringar inte så natfvarita. Att det inte finns något som heter förnuffig sjukvård bland dem har hon fått en liflig erfarenhet af, ty hon har tydligen med lyckligt resultat, ingripit i åtskilliga fall, som förefallit ganska försummade. Men å andra sidan nekar hon inte till att de kurer hon beviljat, trots sitt mot alla hygieniska begrepp stridande slag, haft åsyftadt resultat.

Lite mörkt ser det också ut med renligheten, åtminstone i vissa afseenden. Beskrifningen på hur matknifvarna till omväxling användas som mordvapen mot hårparasiter, hvarefter de bara torkas af i golfriset, verkar starkare på läsarens nerver än den tydligen gjort på författarinnan, som tar saken rätt kallt.

Men för att från de allmänna intrycken komma till det mera speciella, som man lär af denna bok, så är det med glädje man konstaterar, att det äfven denna gång visat sig särdeles lyckligt, att en kvinna fått ta om hand en del af ett etnografiskt studium. I allt som rör hemlif och kvinnoarbete, barnavård och läkekunst, och dessutom som här, när det gäller ett nomadfolk en hel mängd med flyttning och renskötsel sammanhängande detaljer, kan en man icke på långt när med samma lätthet lära känna och förstå som en kvinna. Och därtill kommer, att det finns stora områden af sjäslifvet, som männen aldrig i samma mån som kvinnorna blotta eller ens äro medvetna om. Känslolifvet hos ett främmande folk är måhända det, som sist af allt tränger utom dess gränser, när det icke har någon folk i egen litteratur. Och just detta lifsområde får nog en kvinnlig iakttagare lättare och bättre grepp på än en manlig. Ester Blenda Nordströms lapp-bok intar därför också värdigt sin plats i den serie skildringar, som den store Lapplandskännaren och befordraren af lappfolkets intressen, doktor Hjalmar Lundbohm, utger. Som motstycke till Emilie Demant-Hattis studie täl den också väl jämförelsen. Den är utan tvivel både mångsidigare och känsligare, och framför allt litterärt bättre än detta i och för sig för-

Ester Blenda Nordström.

tjänstfulla arbete. Praktisk verkan kan man vänta af Kåtornas folk i ett afseende. Det är i fråga om det lappska undervisningsväsendet. Med full uppskattning af de svårigheter under hvilka detta har att arbeta, kan man dock med författarinnan förvånas öfver, att så litet, eller rättare sagt ingenting alls gjorts för att lämpa läroböckerna efter lärjungarnas behof. Ett kapitel ägnas åt Kastmans läseböcker som underlag för kurserna i svenska och — i vidsträcktare mening — allmänbildning.

"Tänk," säger författarinnan, "om det i stället vore en bok där renar och hundar och vargar, kåtor och pulkor vore afbildade (detta gäller första läseboken) och med text lämpad efter dem. Det skulle bli annan fart på läsningen då minsann. Ty det bör gifvet vara mer intressant för ett lappbarn att stafva sig fram genom satser om renar och fjäll än läsa om fina damer som falla i dammar, om rödkål och citroner, om Cato och Carlsson och många andra besynnerliga och för dem överkliga saker." Håri kan och måste hvarje förståndig människa hjärtligen instämma, liksom i författarinnans önskan att med det snaraste läseböcker af ett lämpligt slag måtte utarbetas. Att det dessutom borde öfvas lite bättre uppsikt öfver hela nomadskoleväsendet, så att inte det händer, som fröken Nordström råkade ut för, nämligen att af en hel klass läskunniga barn inte ett enda förstod hufvudparten af hvad de läste innantill. I detta afseende som i flera andra verkar boken som en agitations-skrift i bästa mening.

För att nu också rycka fram med en del klander, så kan det nog inte bestridas, att, om det onekligen är till förmån för bokens läsbarhet, att den icke är öfverlastad med etnografiskt material, likväl en hel del mera skulle kunnat bäras utan skada. Man känner sig öfvertygad om att en person af Ester Blenda Nordströms iakttagande kynne erfart åtskilligt mera af intressanta detaljer än hon talar om.

ERNST KLEIN.

Prenumerera ofördröjligen

på Idun för 1917! Se vår anmälan å annat ställe i detta nummer. Ni skall däraf finna att Idun, trots det billiga priset, lämnar en textlig och illustrativ valuta af yppersta beskaffenhet.

Barn- och ungdomslitteratur.

Bilderböcker, sagor m. m.

Även i år uppenbarar sig småbarnens mycket goda vän Burre-Busse. (Ahlén & Akerlund). Denna gång får man följa pysen ända bort till Afrika, där han upplefver de underbaraste äfventyr och blir du och bror med hela den underliga djurvärlden. Louis Moe ger småbarnen djuren, just som de vilja ha dem, men äfven en vuxen människa kan ha sin lust i att studera de dråpliga fysiomierna. Förvirrande på barnen verkar emellertid fördubblingen af texten. Sannerligen, om Louis Moes "gubbar" behöfva extra, förklarande text. Boken är förvånansvärdt billig — 75 öre för häftadt exemplar.

En förtjusande bilderbok, som nu har kommit ut i billighetsupplaga, är "Småjantorna och andra visor", bilder af Elsa Beskow och musik af Alice Tegnér. Det är en fullkomlig njutning att i år, då utstyrelsen på barnböckerna ofta är så skral, få i sin hand en äfven i fråga om det yttre, papper och dylikt förstklassig, billig bilderbok. Priset, 1:50, gör, att den borde kunna finna väg till de många hemmen. — Billig skulle jag frestas att anse äfven den nya bilderbok af Elsa Beskow, som nu sett dagen på Eliassons förlag, fastän den kostar sina 4:50. Men hvilka skönhetsintryck, hur mycken sol och frisk glädje skänker ej Görans bok! Och hur mycket finns ej att se och taga reda på i många af dessa riktiga barntaflor med deras klara, lysande färger! Mig synes, att en enda bilderbok, sådan som denna, bör kunna verka rent grundläggande i fråga om odlandet af barnens skönhetssinne. Har en 5-åring den boken i sin ägo, så vet han, hur en riktigt, riktigt vacker tafla skall se ut. Det är med ren saknad äfven en recensent lägger den bilderboken ifrån sig. — Ett mycket godt grepp af Bergvallska förlaget är det att utge den af Paul de Musset berättade gamla roliga bretagniska sagan Herr Vind och Fru Regn. Einar Nerman har illustrerat boken, som är smakfullt utstyrd och har anmärkningsvärdt godt papper.

Julens utan jämförelse vackraste och värdefullaste samling moderna sagor är den Hjalmar Bergman utgivit på Bonniers förlag under titeln Sagor. Här återfinner man med glädje flera af författarens allra bästa sagor, så den djupa, egendomliga och gripande Storbonden och Blomsterlisa och den både porlande friska och vemodiga Ridder Munter. Illustrationerna af Annika Oman äro i det hela mycket lyckade, och utstyrelsen är förstklassig.

Alldeles förträffligt ägnade till julgåfvor åt 8—11-åringar, äro såväl ett par nya Sagovolymmer, en Marco-Pol-del och en Peter-Rosegger-samling, som Sagas julbok. Det kan aldrig för starkt betonas, huru lyckligt det är, att Svensk lärartidnings förlag, hvars böcker gå till sådana massor af de bredare lagrens barn, alltmör tycks inrikta sig på att vid sidan af den rena sago- och berättelsetypen skänka sina läsare ur bildnings- och uppfostringsynpunkt värdefull läsning. Bearbetningen af Marco Polos berättelser om sina resor har gjorts af lekför Grips skickliga hand, och man kan endast beklaga, att Saga-utrymmet lagt hinder i vägen för ett fullständigare utnyttjande af materialet. Af egen erfarenhet vet jag, att barnen med förtjusning skulle ha tagit emot mycket mer "Marco Polo". — Rosegger-samlingar äga vi ju förut, bl. a. en förträfflig samling i Norstedtska ungdomsbiblioteket, men det är enbart roligt, att äfven större kretsar af svenska barn få siffa bekantskap med bondpojken från Steiermark, icke minst därför att det är verklig litteratur, som här bjudes dem. Men just ur den synpunkten hade man önskat större varsamhet i fråga om textbehandlingen. — Uppslaget i Sagas julbok att skildra store mäns barndom är ej nytt, och principiellt sedt kan man kanske våga den invändningen, att det är att gifva barnen smakbitar i stället för rejäl kost — hela biografier — men å andra sidan har man rätt att hoppas, att när skildringarna äro så fängslande, som här är fallet, de skola drifva de små läsarna att själva taga reda på mer om de store männen. Det är Polhems, Tegnér's, Berzelius' och Runebergs barndomsår, som här skildras af Josef Blomqvist. Men hvarför sådana titlar som Esse Guldlock? —

En bok från L. Hökerbergs förlag, som tydligen är afsedd för samma åldersstadium, "Det stora skämtet" af B. Cirvin, erinrar med afseende på intrigen en smula om en af förra julens alla roligaste böcker, Farbror Harry af Lady Macalister, men står långt efter denna både i fråga om uppslagets utnyttjande, karaktärsteckningarna och skildringen af händelserna.

Små och stora barn af Jenny Österman innehåller två verklihetsskildringar. Berättelserna verka ovanligt äkta och oakadt den lilla boken ej kan sägas ha litterärt värde, har man mycket god lust att sätta den i händerna på barnen.

så rar och verklighetstrogen är skildringen af den blinda gamla farmodern, som räddades från att känna sig "till öfvers".

Äfventyrsböckerna.

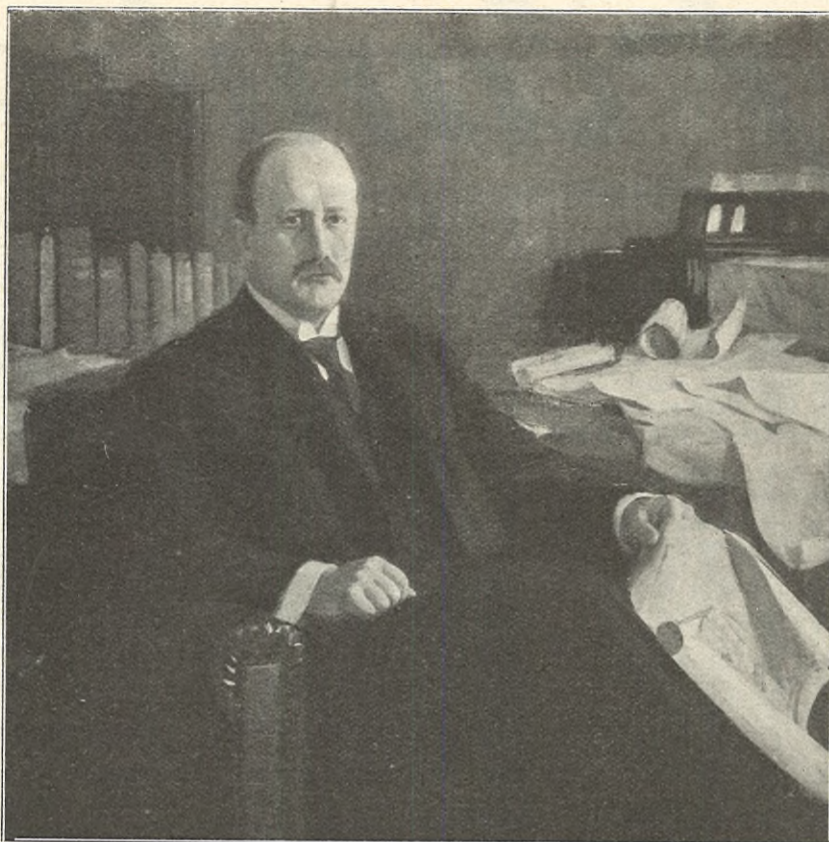
Underligt är, att inte ens den mängd krigsböcker, som sett dagen under dessa sista år och af hvilka många särskildt riktat sig till ungdomen, har kunnat verka hämmande på äfventyrsböckernas julfloed. För närvarande råder en grufflig öfverproduktion på området, och det är sannoligen ingen lätt sak för en mamma eller pappa att välja bra äfventyrsböcker.

I främsta rummet kommer nog kanske i år John Bratts Prärierytaren, en utomordentligt spännande och rolig historia om en ung Göteborgsköpmän, som sedan han rymt från en vetenskaplig expedition, däri han deltagit, ger sig ut i det ena farliga prärieäfventyret efter det andra. Hjälten vinner ens fulla sympati, man glädes och lider med honom, och just därför att skildringen är så bred och utförlig, hinner man bli förtrogen ej blott med honom och hans älskade utan ock med landet och folket. En så habil författare som J. Bratt kunde dock, synes det mig, valt en särskildt för pojkar i det stadiet boken närmast är afsedd för lämpligare utgångspunkt än flirten med vännens hustru. — "På jakt efter en morbror" af Gustaf Lindvall (Hökerbergs förlag), äfven den ett svenskt original, är en bra gjord, frisk och spännande berättelse om de äfventyr en svensk pojke råkar ut för i Amerika, när han där skall söka upp sin släkting. Öfver arbetet hvilat betydligt mycket starkare verklighetsprägel än man är van vid i äfventyrsböckerna, och säkert kommer boken att utöfva stor dragningskraft på pojkar. Att slutkapitlet är svagt och illustrationerna misslyckade sänker emellertid något bokens värde.

Från Fritzes förlags scoutbibliotek ha utsändts ett par nya volymer af rätt olikartadt innehåll. Den ena, "Äfventyr till lands och sjöss" af E. Wood, öfversättning af E. Melander, bjuder verkligen på spännande äfventyr, men samlingen verkar oroligt heterogen och vädjar onödigt mycket till pojkarne håg för spänningen såsom såd. Frågan är, om ej volymen nr 10 i somras. En skolpojkes sommarminnen, skildrade af Fritz Richter, i längden vinner mer, fastän den endast skildrar en svensk gosses sommarupplevelser i Mälardalen. Pojkarna äro tagna på kornet, och öfver hela boken, hvilken äfven ur kunskapsynpunkt är värdefull, hvilat en frisk, solig stämning. — Svenska pojkar är det också Sigge Strömberg skildrar i sin Två tjuvpojkar till sjöss. Äfven om man reagerar mot sådana kapitel som "När vi döpte syster mins grabb" och finner åtskilliga af tjuvpojkestrecken mindre tilltalande, måste man medge, att det är två hederliga tjuvpojkar det är fråga om och att boken står högre än författarens Två tjuvpojkar. Men mycket för dyr är den — 3 kr. 50 öre! — Bizar och i hög grad "Otto Wittsk" är Guldfursten af denne författare (Hugin förlag). — Åtskilliga gamla äfventyrsböcker ha utkommit i nya upplagor, så Jules Vernes Fem veckor i ballong, Åtta hundra mil på Amazonfloden och En kapten på femton år (Beijers förlag) samt Roland Forrester (Askerbergs förlag) sist synlig under titeln Libbenanosay (Norstedts förlag). Det är skada, att ej det Askerbergska förlaget låter revidera den nya upplagan, så att åtminstone de svåraste öfversättningsfelen upphjälpts.

Ett par ungdomsböcker af alldeles särskildt värde ha utkommit på Wahlströms & Widstrands förlag, nämligen Kung Karls fältskär af Sten Granlund och "De röda från södern" af Felix Gras, den senare i ny, reviderad upplaga. Den förra får sitt alldeles speciella intresse genom skildringarna från 1600-talets Lappland, hvilka äro gjorda med bravur. Hur ser man ej framför sig offerplatsen, trollkarlarna och färderna utför forsarna! Men äfven bokens senare del, där man får följa Karl XII, som först endast skymtar då och då men småningom blir hufvudpersonen, läses med mycket intresse.

Ett betydande arbete af en verklig diktare är "De röda från Södern", skildringen af den ryktbara Marseille-bataljonens tåg till Paris 1792.

Öfverdirektören vid Svenska Kullagerfabriken i Göteborg, Sven Wingquist, fyllde nyligen 40 år. Hans epokgörande upplifning, de svenska kullagren startade 1907. Framgången blef ofantlig. Svenska Kullagerfabriken har nått en för svenska förhållanden kolossal utveckling och utbredt sin verksamhet öfver hela världen. Redan 1908 ökades aktiekapitalet från 100,000 till 300,000 kr., för all i december månad samma år höjas till 600,000 kronor. Sedermera har bolagets verksamhet år från år ökats, så att det svenska aktiekapitalet succesivt vuxit till 35,000,000 kronor. Det lysande förelaget, som då det började sysselsatte 15 man utom chefen, har nu i sin världsomfattande verksamhet cirka 9,000 personer anställda i sin tjänst. Direktör W. gjorde med anledning af födelsedagen betydande donationer. Ett porträtt, måladt af konstnären Ivar Kamke och här afbildadt, afläcktes å födelsedagen ute vid fabriken.

Felix Gras är som bekant ett af den nyprovencalska diktningens allra främsta namn, och denna hans historiska roman med alla sina ohyggligheter griper, såsom endast verklig konst gör. Men boken lämpar sig ej för mindre pojkar.

I sista stund har kommit mig till handa en vacker och präktigt utstyrd Gustaf Adolfs historia med silhuetter af G. Widholm till text af A. M. Roos. På sitt vanliga raska och fängslande sätt ger oss författarinnan här den ena bilden efter den andra ur hjältekonungens lif. (Norstedts förlag).

Flickböcker.

En riktigt rar amerikansk bok, som fastän den inte direkt vänder sig till ungdom, väl lämpar sig som julgåfva till 15-17-åringar, är Ethel Houstons Prudence. Den skildrar en prästgårdsidyll af amerikansk typ, och liksom Prudence, hjältinnan, vinner hela sin omgivning, så vinner hon också läsarna. Litterärt sedt står boken icke högt, och man häpnar öfver de superlativa amerikanska omdömena öfver den, men det gör en godt att läsa om det enkla hemmet med de fyra systrarna, och Prudences kärlekshistoria kommer att röra unga hjärtan. — Ett annat arbete af amerikanskt ursprung, Drömmens uppfyllelse; hade man rätt att vänta sig mycket af. Det var ju intet mindre än fortsättning på en af de mest lästa och älskade nyare böcker för flickor, Anne på Grönkulla af L. Montgomery. Visserligen var redan fortsättningsboken nr 1, Vår vän Anne, svagare, än man väntat, men den stod ändå tillräckligt högt för att bevara intresset för den varmhjärtade, impulsiva, originella Anne. Men "Drömmens uppfyllelse" är en ganska stor besvikelse — det är en långdragen kärlekshistoria som många andra. — Inte heller Eleanor Porter, förf. till en annan mycket läst flickbok, Polly-Anna, när i Bara David upp till det förra arbetet, om också den egendomliga lille gossen med sin världsfamnande godhet är ägnad att värma hjärtat. — En svensk flickbok, som just i teckningen af hjältinnan, en liten slarfva med bra karaktär, har en viss styrka, är E. Kuylens tierna-Wensters Fjortonåringen. Viss är en del af skolhistorierna skäligen schablonartade, och nog är skildringen af förhållandet mellan elever och lärarinnor här och där alldeles onödigt karrikeradt, men öfver boken

hvilat en frisk stämning, och den torde nog äga betingelser att intressera 12-14-åringar.

Icke mindre än trenne "gamla" flickböcker föreligga i nya upplagor: Frances Hodgson Burnetts Lille lorden, Ethel Turners Tre små flickor och E. v. Rhodens Pensionen. "Lille lordens" rykte som den mest förtjusande bok man kan önska sig är så fast grundadt, att den nya upplagan inte torde behöfva någon som helst rekommendation. Lille Cedrie kommer att behålla sin makt öfver hjärtana många generationer framåt. Men hvarför läste inte herr Schonberg boken, innan han gaf oss den svartmuskige gossen på pärmén? Det är sannoligen inte Cedrie. — Inte heller Ethel Turners friska och vackra skildring af de tre små systrarnas af arbete och kärlek fyllda barndomsår i Australien torde särskildt behöfva anbefallas — den banar sig ändå väg till bokhyllorna. Däremot hade man önskat, att Bonnierska förlaget i stället för E. v. Rhodens banala pensionsbok skänkt oss ny upplaga af någon af sina många värdefulla Alcottböcker, hvilka man åtminstone nu aldrig ser i boklådan och hvilka genom sin friskhet och styrka i karaktärsteckningen allt fortfarande väcka intresse.

Hvarför Ljus' förlag efter det mottagande den danske författaren V. Riegels Fröken Dick i fjol fick, fortsätter med genren är mycket svårt att förstå. Boken för i år Fröken Dick som vuxen, med sina långa pedagogiska resonemanger, i hvilka alltid objektet, Fröken Dick själf, lifligt deltagar, med sina starkt karikatyrade teckningar ur skollifvet samt med sin rent obeskrefliga yflighet — läs t. ex. skildringen af konfirmationsdagen med middagen på Paladshotellet och mängden af presenter! — är ingen bok för svenska flickor.

Religiös litteratur.

Under titeln Enhet i mångfald har på L. Norblads bokhandels förlag i Uppsala utkommit en samling predikningar, föredrag m. m. af Natanael Beskow. Så mycket betyda numera denne författares ord för stora lager af religiöst intresserade människor, så starkt grepp har han om svensk ungdom, att ingen som helst anbefallan af detta arbete torde vara behöflig. Anmälan kan dock för sin del ej underlåta att påpeka den underbara föreningen af nästan hänsynslös stränghet i krafven och ljus innerlighet, som präglar samtliga uppsatser.

MARIE LOUISE GAGNER.

FRAN C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG I LUND har utkommit Edgar Allan Poe, en litteraturhistorisk studie af fil. dr Gunnar Bjurman. Den utgör författarens doktorsafhandling, som han nyligen på ett glänsande sätt försvarade vid sin disputation i Lund.

För litteratörskare vilja vi i julens elfte timme påpeka Svenska författare, deras lif och verksamhet af Marie Louise Gagner, första delen, innehållande karaktäristiker öfver Viktor Rydberg, Carl Snoilsky, Pontus Wikner, V. von Heidenstam, Selma Lagerlöf och E. A. Karlfeldt. De äro ypperliga i sin sammanträngande form, ge på några få sidor såväl diktaren själf som hans verk. Fröken Gagner kan den svåra konsten att skriva konkret och liffullt samt betona det väsentliga inom en starkt begränsad ram. Bokens billiga pris, 1 kr. för häftadt exemplar och kr. 1:35 för inbundet, gör den lätt tillgänglig för enhver.

JUL- OCH NYÅRSKORT.

Axel Eliassons konstförlag utger till helgen en betydande serie jul- och nyårskort af svenska konstnärinnor och konstnärer. Signe Aspelin, Stina Kolthoff och Maj Lindman ha hvar och en sin näpna genre med växelvis blommar, barnfigurer och muntra julscener. Einar Nermans graciösa klaverspelande, dansande eller skrivan- de unga damer äro onekligen originellast, medan Adèle Söderberg, Jenny Nyström och Nils Kjellberg behållit de mera traditionella julkortens stil. Men det är ju bäst när något finnes att tillgå för hvarje smakriktning, och här finnes som sagt mycket att välja på i fråga om trefliga motiv och vackra färger.

Familjen Sto

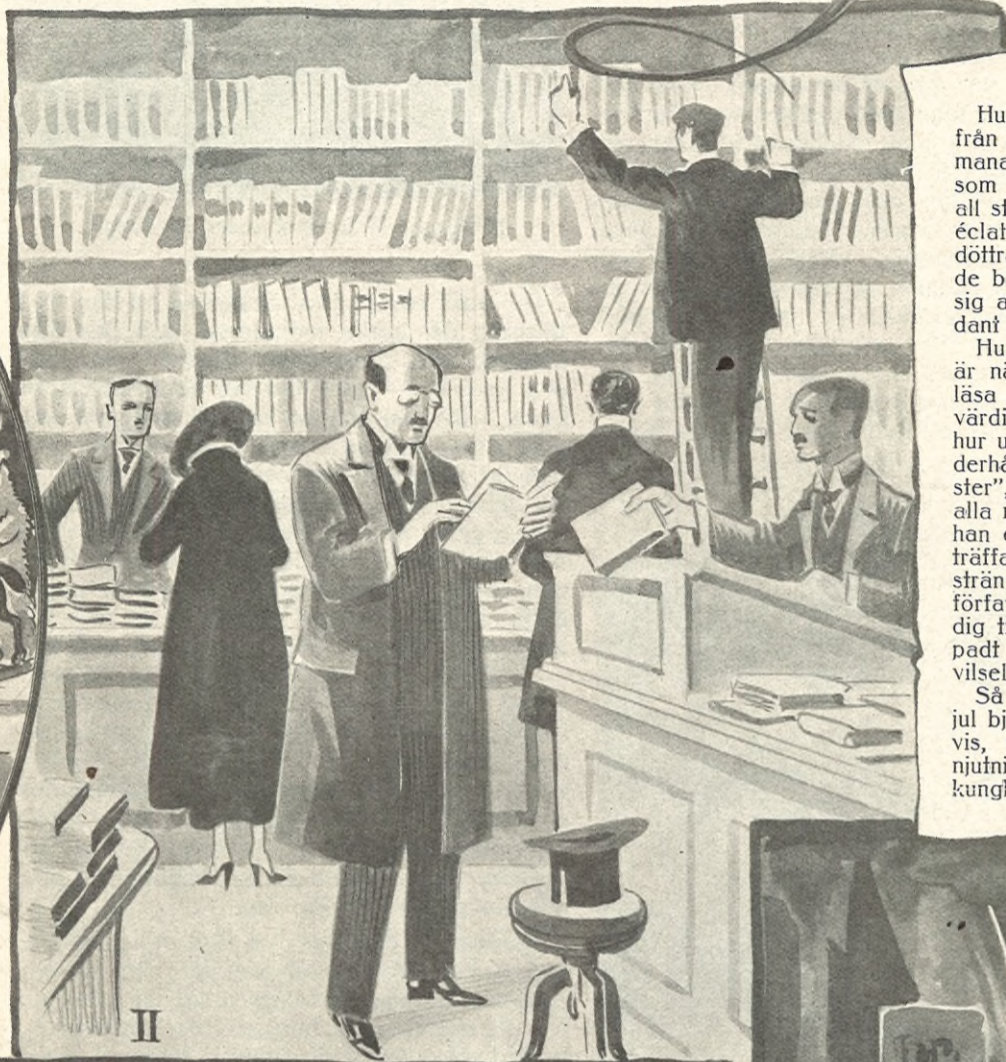
STOCKHOLMSKAN KÖPER JULKLAPPAR I DESSA dagar. Men de damer, som nu till främsel fylla affärerna, de stora som de små, ha för närvarande ett starkt inslag från andra landsänder. Där går godsägarefrun från Skåne och disponentfrun från Norrland, och små lärarinnor, som sluppit lösa från något öfvergifvet landsortshörn och nu med fulla drag insupa storstadsluffen i Stockholm, som för dem är lika behaglig som alla orientens vällukter.

Stockholmskan går på de stora trafiklederna med ena ögat fasinagladt i butiksfönstren. Ibland tvärstannar hon med ett ryck till stort men för trafiken och säger: — O, fitta, såna små söta! Detta om hon är under 25 år. Är hon något äldre och därtill gift, har hon tankarna fyllda af julsinken och hur hon skall få smör öfver helgen och allt det där andra, som vi alla veta.

Att komma fram i folkvimlet om man har en förhoppningsfull ungdom vid handen, hör till det svåraste man kan ta sig för. De olika metoder, som användas af olika mödrar för att få lillgossen eller lillflickan från ett lockande butiksfönster skulle här bli för långt att beskrifva. De äro individuella och verka osäkert och otillfredsställande. Somliga mammor försöka öfverge sin afkomma och låtsas försvinna i mängden men risken är icke utesluten att de verkligen tappa bort barnet och dessutom upptäcker det kloka lilla odjuret snart, att det hela är en bluff och tar nästa "försvinnande" med den öfverlägsenhet, som tillkommer den nya generationen.

Stockholms julsağa

Husfadern köper också julklappar och det finns intet, från briljantmycket till fyrsiffriga tal till en 14-öres almanacka, som icke i dessa dagar får anses lämpligt som julklappar. I mellandagarna byter frun om sina i all stillhet; om hon är en klok kvinna, men med mycken éclat — om hon hör till det andra slaget. De vuxna döttrarna göra sammaledes. Men det är vanligen så, att de bära sig något slugare åt än sin moder, de ha lärt sig af henne delvis hur man inte skall göra, det är sådant som kallas den negativa uppfostran.

Husfadern köper också åtminstone en "bra" bok. Det är nästan det svåraste. Han har inte mycken tid att läsa recensionerna i tidningarna, och det är för märkvärdigt, när han någon gång kastar sina ögon på dem, hur utmärkta alla nya böcker måste vara. "Ovanligt underhållande", står det, "en af julens mest läsvärda alster", "pigg och vaken iakttagelseförmåga" — hvad i alla milda makters namn skall han nu välja? Ibland går han efter bokbanden och de förskräckligaste saker inträffa. Såsom då moster Maria, som har en allvarlig, strängt kyrklig lifsåskådning fick en högst frigjord ung författarinna, hvilens alster bar en missvisande oskyldig titel och var bundet i rött med guldsnitt, som skapadt för förmaksbordet — kan man tänka sig en mera vilseledande förklädnad.

Så ha vi den stora skaran, hvilken hela veckan före jul bjudes på en grann skåderätt, som den njuter på sitt vis, nästan utan önskningsar. Det är en rent estetisk njutning, som hör till julen för dem, lika treflig som en kunglig begrafning eller annat gratisnöje.

N. RINGSTRÖM

5. Ett gatustråk i julveckan. Teckning för Idun af Nils Ringström.

På bröllopsresa till indianerna.

Af ESTER BOLINDER.

II.

Med Sif hos indianerna.

På väg till Kaffebergen. Till vänster en gammal stenlagd indianväg.

SIF GJORDE SIN FÖRSTA RESA NÄR hon var fjorton år gammal. Det var ett varmt, stänkande bananfåg, som förde Sif och hennes föräldrar ut mot urskogen. Sif var van vid hetta — i fåget var det åtskilligt varmare än något varmt bad hon fått på sjukhuset, där hon föddes. (Sorgligt att säga var badens temperatur där åtskilligt växlande allt efter sköterskans smak.) Sif sof i alla händelser godt hela resan. Sedan fick hon stanna på ett bananplantage någon tid för att "växa till sig" så att hon skulle bli stor nog att resa i de farliga, fukliga urskogarna, där få hvita män färdats ostraffadt.

Och Sif trufdes och växte bland palmer, bambu, bananer och moskiter. Hon var minsann inte rädd för svaria gubbar — en neger, en indian och en kines turade om att passa upp henne, och af allt folk hon sett hade få varit hvita.

En enda gång blef hon rädd, men det var när blixten slog ner i huset, och det må ju ingen undra på! Emellertid, Sifs pappa och mamma måste resa och Sif skulle få följa med. Först fick hon fara på en tralla så långt banan gick. Och sedan för Sif många dagar genom urskogen och öfver savanner, hängande i en liten hängmatta om sin pappas hals. Pappa red på en guppande mula — det var gungigt och skönt. Sif var och är ett litet underbarn på sätt och vis. Inte därför att hon är så ljus och skär och blåög, som ingen annan liten unge härute — men därför att hon snällt sover sina tolv timmar hvarje natt och för öfrigt bara skriker litet, när det lider öfver hennes måltidslimmar. Därför

Ica-skönhet.

gick det också så bra att resa med Sif. Det största besväret var att få vatten att bada henne i ett par gånger om dagen. Och bad behöfver en sådan liten drifhusunge. Där det fanns folk kunde man emellertid få köpa vatten — om också något dyrare än mjölk där hemma. Litet besvärlig var äfven den nyfikenhet de stråtröfvarlika männen och de föga älskligare kvinnorna visade för lillan och hennes ljusa mamma. Aldrig glömmar jag en natt på savannerna — en härlig, tropisk mänskensnatt, ljus och ljum. Sif badades ute (något "inne" finns egentligen inte, om man inte räknar halmtaket till skydd mot regn) och minst ett tjog mörka individer åskå-

Fru Bolinder och en indianfarbror.

dade hvarje rörelse med lifligt intresse, tiggde puder, förvånade sig öfver allt det hvita — tvålen, kläderna och lillan själf — och störde det hela åtskilligt.

Men savannerna togo slut och bergen började. På tusen meters höjd eller så lågo de sista hvita kaffefincorna och där blef det att stanna ett par dagar. "La plaga", insekterna, voro förfärliga, det var heft om dagen, "bistert kallt" (+ 17° à 18° C.) om natten. Att landskapet påminde om det norrländska hemlandet kunde inte gärna intressera Sif och hon bara grät hela dagen, grät för "plagan", för att hon frös och längtade att få rida igen. En ovanlig längtan vid 6 veckors ålder. Också dröjde det inte många dagar, förrän det gick vidare bort från de hvita upp till indianernas berg!

Till indianernas stora by kom Sif midt i natten och vaknade i en indianhydda, där en stor eld brann midt på golfvet, medan röken i blåa ringlar steg upp mot det svarta glänsande taket. Några mörklagda, långhåriga indianer sulto kring brasan och stirrade fulla af förundran på Sif. Och Sif lillade inte mindre förundrad tillbaka.

Men så kom höfdingen. Den stora, präktiga gästhyddan öppnades och, sedan de omständliga hälsningsformlerna voro undanstökade, fick Sif mat och sof åter. Nästa dag fick Sif en liten säng — en riktig liten indian-säng af ribbor och hö just vid mammas hufvudgård. Och i den enkla sängen, gjord af en indian, har Sif sedan sovit skönt och godt, bättre kanske än de flesta små barn på mjuka stoppade madrasser.

Höfdingen (i fonden) leder husbygget.

Det vore omöjligt att beskrifva all den förtjusning de mörka indianerna visa den lilla blåögda och rödkindade varelsen med hår som solen — det lilla hår som finns nota bene. De ha samma ord för dag, sol och guld dessa indianer, soldyrkare som de äro, och de tycka att alla betydelserna passa in på lillan. Den stränge höfdingen Carmen, som regerar som en kung öfver sin lilla stam och utan forskoning kedjar fast både röda och hvita i "fängelsehyddan" när de misshaga honom, Carmen smälter som snö för solen, när han ser Sif. "Gamasina nacano" — "Skänk mig flickan" — är hans stående skämt. Han är stolt när han får ta upp lillan i sina bruna armar, förtjust när hon petar på hans alltid rena, hvita, vackert väfda mantel, när hon drar i hans bandprydda höfdingstaf eller rycker honom i skägget. Hans "stab" ser respektfullt på. De tycka mycket om att skämta, dessa indianer, så otillgängliga och tillbakadragna de eljes äro.

Höfdingens skrivare, en liten rolig indian-typ i fotsid mantel, som kan läsa och skriva spanska hjälpligt, kommer alltid till mitt hus för att skämta, när han är "litet på röken", hvilket minsann ej är sällan. Han vill alltid byta bort sin lilla fuling till dotter mot lillan. Han påpekar att det är en stor uppoffring ty fast han har två fruar har han bara en dotter. Eljes (inom parentes sagdt) äro verkligen inte indianbarnen fula, några äro de behändigaste man kan se. För att inte tala om åtskilliga unga flickor och speciellt gossarne. Jag skulle önska få ett helt tjog med mig hem för att visa. Men jag är rädd min man föredrar att bara ta hem fotografier af dem!

Ett Ica-par.

Hela dagen vimlar det af indianer i vår hydda — en rätt stor rymlig sådan med två rum. De formella indianska hälsningarna utbytas och indianerna hala fram sina gåfvor ur de många vackra väskor de alltid bära. Det är inte mycket men välmant: två potatisar, tre plataner, ett ägg, en granadilla, o. s. v. Utbytet är alltid till fördel för dem, nålar, band, tråd, näsdukar och salt. Salt är kanske den allra viktigaste bytesvaran för dem. Deras förfäder sägas ha fört många blodiga krig med andra indianer vid hafvet om det åtrådda saltet, liksom de sedermera fört krig med de hvite om järnet. Nu ha de järn, trä- och stenredskap äro sällsynta. De kunna inte förstå att vi vilja byta bort stål-nålar mot bennålar, järnvapen mot träknivar. När vi äta, ha vi vanligen ett antal hungriga indianvänner kring vårt något osäkra bord, hvilket någon otroligt civiliserad indian förfärdigat efter främmande förebild.

Rörande var det, när jag en gång gaf en liten indian flicka en bit af det salta underliga preparat, som kolumbianerne tillreda och kalla ost och i utbyte fick hennes lilla matsäck, ett hårigt, rökt vildsvinsöra. När det

Indianhydda. I förgrunden en till hälften skördad agave, en af indianernas viktigaste kulturväxter.

också färdats i barnbära och skall nog få färdas så många, många mil till, innan hon kommer hem. Men när Sifs föräldrar dansa med indianerna i månskenet till rörlöjernas egendomligt vemodiga toner, då får Sif ligga hemma och sova. De små indianungarna få sitta på sina mammors ryggar och ha roligt, de. Ty Sifs mamma är ännu inte riktig indianska och inte van att gå på bal med lillungen och frukosten på ryggen. Och när det gäller supning, fuska Sifs föräldrar gärna. Den syrliga gweyro'n är nog rätt god, men man kan inte stå ut med allt för många liter. Och drycken flödar rikligen både vid festerna och vid kvällsamkvämen i mamas (medicinmännens) hyddor.

Jag har nu berättat så mycket om indianerna att jag glömt tala om deras land. Och

det är verkligen värdt ett par ord. Ijca, som indianerna kalla sig, bo på södra sidan af det tropiska snöberget Sierra Nevada de Santa Marta och deras dalar ligga på 2,000 meters höjd eller mer. En härlig temperatur, föga regn, inga moskiter, ett underbart, storslaget och samtidigt leende landskap. Klara floder och bäckar porla genom dalarna, som prunka i liflig grönska med lysande blommor

Lilla Sif.

och rötter växa nästan öfverallt, skulle man tro att det fanns öfverflöd på mat. Det trodde vi först, men det är inte så. Fruktar och rötter ha sina lider här som hemma, och det odlas för litet t. o. m. för indianernas eget behof. Mjölks finnes ej, vi ha ej smakat mjölk ej heller smör eller bröd på 6 månader. Ägg och kött är likaledes svårt att förvärfva. Lyckas man någon gång komma öfver ett får, måste man soltorka köttet, ty det håller sig ej mer än två dar färskt. Vår enkla föda består af majs-kakor, rostade plataner och rötter samt ris, landets härliga starka kaffe och torkadt kött. Men ändå är det skönt och roligt att lefva här bland våra mörka vänner.

Fru Bolinder hos indianerna. Indiangudden har lånat Sif.

Det är bra lustigt, när höfdingen kommer i allt sitt majestät och får en bit rostad platan med fläsk, hvilket det ingalunda är emot hans värdighet att gnaga i sig på stället. Eljes äro dessa indianer oerhördt värdiga. Deras gång är nästan militärisk, de gå i hvad vi skulle kalla noggrann marsch och äro för öfrigt nästan mer precisa och formalistiska än militären därhemma. När höfdingen inspekterar något arbete sker det minsann högtidligt nog. Indianernas dräkter äro också mycket vackra och männen ha långa, hvita, tunga mantlar med färgade bårder och ett bredt franskt skärp, kvinnorna likaså mantlar, tjocka skärp af tvinnadt garn och åtskilliga kilo halsband. På ryggen och fästa öfver pannan ha kvinnorna åtskilliga väskor samt vanligtvis en barnbära med barn i. Ungarna ha de med sig öfverallt — med dem på ryggen arbeta de, äta de, dansa de. Sif har

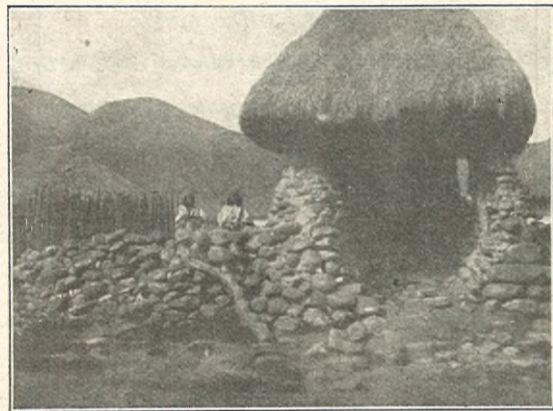
Indianerna i sin by.

och öfverallt inströdda ståtliga agave-plantor. Hjordar af boskap och bländhvita, långhåriga får beta på sluttningarna — i fjärran blåna Andernas snötappar. Vidare indianernas härliga trädgårdar med allehanda vackra och underbara växter. I dem bo de, men när det är fest gå de alla till byn. Tänk en stor by, omgifven af meterhöga vallar, med stenportar, med sjuttio präktiga hvita hyddor, och hela denna by "används" endast för fester och skipande af rättvisa! Därför, när den praktiska civilisationen, som jag fruktar snart bryter fram här i gestalt af det amerikanska frukt-kompaniet — då skall denna indianernas hvita by försvinna, trädgårdarna, de präktiga fårhjordarna och sedan snart nog äfven dessa stolta solens söner.

Jag har aldrig sett något som så påmint om paradiset sådant vi tänka oss det som dessa Ijcas dalar.

Små näpna indianbarn leda här de väldiga ilskna tjurarna och guden solen skiner så varmt och vänligt öfver det hela.

Men — det är ett paradiset utan mat. När man ser trädgårdarna, där allt växer, kaffe, socker m. m. och där allehanda frukter, bär

Indianbyns stora stenportal.

Ja, allt det här vet eller förstår ju inte Sif än, men när vi kommit hem och Sif och mamma sitta framför brasan, då skall mamma berätta för Sif om allt det underbara härute. Berätta om Sifs första jul bland indianerna med en underbart vacker "julgran" och en taggig agave — och blomsterguirlander öfver de svartglänsande takbjälkarna. Det talas ännu i byn om den underliga lilla fest främlingarna fjärran från hade. Någon julotta hade vi inte — i stället togo vi oss alla ett bad i den lilla floden Mamancanaca.

Och här ute ha vi alltid kunnat svara höfdingens kvällshälsning med den vackra frasen: dyuina nagueogin dunazari: min dag har varit god. Och det är mer än man vanligen kan säga hemma.

Alla damers förtjusning är
A&Ss Elektriska Strykjärn, Brödrostare &
Kokapparater.

— Bästa julklappar —

Allm. Svenska Elektriska Aktiebolaget

Filialer: Stockholm, Göteborg, Malmö,
Norrköping, Sundsvall & Östersund.

Recept å Kornflingekek af
Svalöfs Kornflingor.

- 1 kkp. tjock gräde
- 1 kkp. vatten
- 3 hg. kornflingor
- 1 hg. hvetemjöl
- 2 tsk. bakpulver
- 50 gram smör
- 1 msk. socker
- 1/2 tsk. salt

Beredning: Vattnet, grädden, sockret och saltet blandas med kornflingorna, därefter tillsättes smöret och sist mjölet, hvori bakpulvret blifvit inblandadt. Degen kaflas ut och naggas. Med mått uttagas kakor af önskad form, hvilka gräddas rostgula i medelmättig ugnsvärme.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 24—30 DEC. 1916.
SÖNDAG (Julafton). Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lutfisk med potatis och grö-

na örter; risgrynsgröt med mjölk; klenäter eller mandelformar med sylt.
MÅNDAG (Juldagen). Frukost: Smörgåsbord; pressylta med rödbetor; sillgratin; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Grönkål; kokt griljerad skinka med grönsaker; äppelmos och katrinplommon; smörtårta.
TISDAG (Annandag Jul). Frukost: Smörgåsbord; stekt risgrynsgröt med mjölk (rester från julafton); kall skinka med rödbetor och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te.

**Y
YOG
G**

(Guldmedalj 1914)

är
bästa ersättning
för

- NATURSMÖR -

P. ofva denna
utmärkta vara!

Middag: Renstek med brynt potatis, grönsaker och salader; nougatkräm med mandelspån.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt risgrynskorf med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall skinka med potatispudding; nyponsoppa med grädd och skorpor.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; blandad läda med smält smör; kaffe eller te. Middag: Kåldolmar med potatis; strutar med kräm.

FRIDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med fruktkompott; selleribottnar med svampstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Fylla kålrötter med potatismos; mannagrönspudding med saftsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pressylta med rödbetor och stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Paltbröd med fläsk och mjölkksås; sagosoppa.

RECEPT:

Kokt lutfisk (f. 6 pers.).
2 1/2 kg. lutfisk, 5 msk. salt (75 gr.),
1/2 lit. vatten.

Beredning: Den väl urvattnade fisken skäres i stora bitar och köttet skäres från skinnet. (Skinnet skrapas väl, torkas och användes till klarskinn.) Fisken lägges hvarvis med saltet i en fiskhanduk, som därefter knytes ihop. I en rund kastrull hälls vattnet, ett tefat eller en tallrik lägges i upp och nedvänd. Vattnet får koka upp, knytet med fisken lägges på tallriken och fisken får sakta koka 15—20 min., eller tills den blir lagom mjuk. Knytet lägges i ett durkslag, fisken får rinna af, stjälpes upp på karott och serveras med malen kryddpeppar, mjölkksås och smält smör samt ryska eller gröna örter. Rester af lutfisk kan tillagas som fiskstufning i småkor.

Klenäter (omkr. 150 st.)
7 äggulor, 1 äggvita, 110 gr strösocker, 1/4 del. extra tjock gräde,
1/4 vinglas knjak, 370 gr. hvetemjöl.
Till kokning: 3/4 kg. ister
(gasister) 1/2 msk. brännvin.

Beredning: Äggen och sockret röras 1 tim. åt samma håll, därefter tillsättes den till hårt skum slagna grädden, konjaken och sist mjölet. Degen arbetas mycket väl, så att den blir seg. Den täckes öfver och får hvila öfver natten, annars är den mycket svår att kafla. Degen utkafas till 2 mm. tjocklek och utskäres med bakelsporre till fyrkanter, som vikas i hörnen, band som vridas, eller till aflånga kakor, på hvilka mitt göres en skära, och därigenom drages den ena ändan af kakan, så att det bildas en knut på mitten. Istret påsättes tilika med 1/2 msk. brännvin och upphettas hvarefter en rå potatisskiva lägges (när potatisskivan blir mörkbrun, lägges en ny). Klenäterna iläggas — ej för många på en gång — och kokas ljusgula, uppläggas på gräppapper att afrinna och fläktas öfver med en vinge eller med en pust, om man äger en sådan.

Kokt, griljerad skinka,
se Iduns Kokbok nr 556.

Nougatkräm (f. 6 pers.). Nougat; 40 gr. sötmandel, 125 gr. strösocker.

Kräm: 3 äggulor, 50 gr. socker, 2 del. tunn gräde, 1/2 vaniljtång, 5 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, 3 del. tjock gräde.
Till garnering: Nougat, 1 hg. gröna drufvor.

Beredning: Mandeln skallas och hackas fint. Sockret lägges i en något varm stekpanna, smord med 1/2 tsk. smör, som röres med träsked öfver elden, tills det är smält. Då tillsättes mandeln genast, och massan får ett uppkok samt upphålles på väl rengjord och smord plåt. Så fort nougaten är något afsvalnad, skäres den i jämna rutor med en hackknif, smord med smör, och lossas från plåten. Hälften af nougaten krossas fint i stentmortel, den andra hälften sparas till garnering.

Till krämen röras äggulorna och sockret 15 min. Den tunna grädden kokas upp med vaniljen och slås under stark vispning på de röda äggulorna, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under fortsatt vispning. Pannan afläyftes, och krämen vispas tills den är kall, då det sköljda och i det varma vattnet upplösta gelatinet samt den krossade nougaten tillsätts. Sist nedröres försiktigt den till hårdt skum slagna grädden. Krämen hälls i vattensköld och sockerströdd form och får stå på is omkr. 3 tim. Då krämen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper. Garneras med resten af nougaten och vindruvor samt makroner, om så önskas.

Fylla kålrötter (f. 6 pers.). 4 små kålrötter, vatten, salt.
Till fyllning: 40 gr. smör, 8 msk. rifvebröd, 1 ägg, 1 msk. hackad persilja, salt, 3 del. passerade kålrötter.
Till stekning: 30 gr. smör.

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmält fördrages det af den ömläggaste magen. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM,
STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25

BILLIGT! - Finnas å alla apotek - BILLIGT!

icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skiljer sig **Chinalack** från alla andra emalj-färger. — För dåliga efterringar varnas. Arsenikfri enl. nya giftstadgan.

Erhålles hos alla färghandlare. Profkarta gratis. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

**VANILJ-
SOCKER** **EXTRÖMS
JÄSTMJÖL**

Hårnät.

Vårt stora specialnät af äkta hår å kr. 2:80 portofritt. Silkesnät största storleken 0:95. sv. Hårnätimporten, Stockholm V:a.

SINGER

ÄLDSTA MÄRKE
BÄSTA SYMASKIN

**Mellin's
Food**

är bästa föda för svaga och klena barn i alla åldrar.
Stärkelsefritt - lättsmält.
Köpes i apotek, speci- och drogaffärer.

**OXYGENOL-
SALVA**

Med
vätesuperoxid

FAXIN

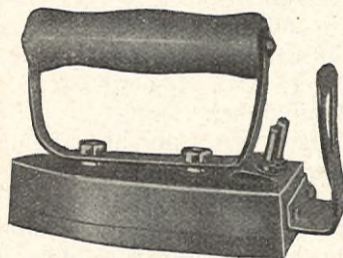
Bästa putsmedel för alla metaller.

Ett tjog ägg för 20

kan ingen köpa men **risgryn** för 20 öre (400 gr.) innehålla samma näringsvärde som **ETT TJOG ÄGG** (enligt Lifsmedelskommissionens broschyr).

öre

VOTLA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmodersysslan
lätt och angenäm

**ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA**

ULVSUNDA PR STOCKHOLM

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

Tidning för Skaraborgs län

är Mariestads största, äldsta och ojämförligt mest spridda tidn. och ett verks. annonsorg. för n. hälften af Skarab. län.

**ELIASSONS
Jul- & Nyårsbrefkort**

efter originaler av *Signe Aspelin, Maj Lindman-Jan, Adele Söderberg, Einar Nerman, Nils Kjellberg, Stina Kolthoff, A. B.*

Svensk tillverkning.

Obs! Dessa kort äro å adressidan märkta:

Axel Eliassons Konstförlag, Stockholm.

Lejon
Vantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
 & OMSORGSFULLASTE
 UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Beredning: Rötterna borstas väl rena och skalas med tjocka skal. De läggas i kokande saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, hvilket pröfvas med en vispkvist. Spadet tillvaratages. Ett lock på rötterna afskåres, hvarefter de urhållas.

Till fyllningen röres smöret tills det blir hvitt. Rifvebrödet, äggulan, den hackade persiljan och det passerade inkrämet tillsätts. Smeten afsmakas med salt och sist tillsätts den till hårdt skum slagna äggwhitan hvarefter massan fylls i de urhållade kålrötterna. Locket lägges på och rötterna ombindas med fint segelgarn, förut doppadt i hett vatten. De brynas i smöret i en järngryta och spådas därefter med kålspad och få steka färdiga omkr. 1 tim.

Det af fyllningen som blir öfver, lägges i smord och brödbeströdd form med lock och kokas i vattenbad. Puddingen uppstjälpes mitt på serveringsfatet och rundt om ställas de färdigsteka kålrötterna, från hvilka snörena borttagits. Serveras med afredd sås beredd af spadet.

Sagosoppa (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. vatten, 50 gr. sagogryn, 1 hg. russin, 1 bit kamel (5 cm.) 1 1/2 del. rabarbersaft, 1/2 del. franskt vin, 1 ägg, 1 del. hvitt farin.

Beredning: Vattnet kokas upp och grynen vispas i, så att de ej klumpa sig. Russinen sköljas väl i ljunt vatten och läggas i jämte kaneln, och soppan får koka, tills grynen äro klara, hvarefter saften och vinet tillsätts. Ägget vispas

med sockret i soppskålen, tills massan är vit och skummig, då soppan hålles i under jämn vispning. Den serveras varm med små skorpor.

SVAR se B-numret!

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 52.
 JULCHARAD.

En glädjefest mitt första år för hög, för låg, för praktfull boning. Det lifvar kärlek, ger försoning Och jorden som i fridskrud klar. Mitt andra lik en kämpe står i nordanskog, stolt hjässan höjer. Tjust vandrarn i dess skugga dröjer, när trast i aftonstunden slår. Mitt hela till mitt första hör, skönt strålände i högtidskvällen. Om fröjden ofvan stjärnepållen en auing det till barnen för.

Lösning, märkt pristäfling n:r 52 och försedd med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke insändes undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun senast den 14 jan. 1917 De två första rätta lösningarna som vid granskningen påträffas, erhålla pris resp. 10 och 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING
 N:R 48.

KROKBEN: ben, kor, bok, ro, Enok, ko, ok, nek, Eko, bo, Ebro, ek, en, Bore, be.

Vid den företagna granskningen ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af Fr. Lisa Lindberg, Göteborg, första pris och Fru Agnes Nordlund, Uppsala, andra pris.

Scoutlotteriet. En af de mest originella vinsterna i Scoutlotteriet är som bekant en flygfärd på Södertäljeaeroplan. Nu kan lotteriet bjuda på ännu en sådan vinst. I det Thulins flygmaskinsverkstäder i Landskrona frikostigt ställt en flygning till föfogande. På fjorton dagar äro redan hälften af lotterna utexpedierade. Äfven vinstutställningen har att glädja sig åt liflig omsättning. Den har för öfrigt i dagarna fått en ny dragningskraft i den stillfulla herrumsmöbel, som utgör en af de värdefullaste vinsterna.

Alla damer bli förtjusta öfver Svea Olsons nya bok »Handledning i dekorativ söm». Med 130 illustr. Inneh. bl. a. Styngbildning och Ornament, Tygmosaik, Korsstyng, Hallandssöm, Delsbosöm, Svartsticksöm, Hålsöm, Vitbroderi, Snoddbroderi m. m. Pris 1:50, klotb. 2 kr. i bokh. och på Lindblads Förlag, Uppsala.

Ferrin

Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
 Utmärkt styrkande.
 Apoteket Lejonet, Malmö.

Tennsoldater:

de mycket efterfrågade Slagen vid Narva och Lützen, Kalabaliken i Bender, Finska kriget etc., riklig sortering av både Svenska och Krigförande Nationer.

Tennsoldatsformar

Gjutdeglar, Färg och Gjutmetall. (OBS! Lättgjutet).

Julgransdekorationer

i stor urval.

Aktiebolaget Gamla Santessonska Tenngjuteriet
 Hamngatan 34 Västerlånggatan 58.

GIGANTOS

Flytande: pr flaska 1.85
 Med kalk (pulver) pr burk 3.50
 Förordas av läkare.

Erhålles genom alla apotek, sjukvårdsaffärer och droghandlare samt direkt från

AKTIEBOLAGET GIGANTOS

— STOCKHOLM K. — R: 141 14 —

Görans bok

Ny bilderbok av Elsa Beskow.

Pris Kr. 4:50.

Stockholm, Axel Eliassons Konstförlag.

LÄMPLIG JULKLAPP!!

För EN KRONA kan erhållas

EGET HEM å 6,000 Kr.

beläget vid Karsjö järnvägsstation i Hälsingland intill allm. landsväg. Omf. stort boningshus, 11 tunn. åker o. 18 tunn. skog. Allt i gott skick.

Sommarvilla å 2,000 kr.

Egnahemslotteriet, Bryggaregatan 14. U. Stockholm G,

Vinster utställas och säljas hos Hovjuvelerare C. G. Hallberg, i Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Upsala, Eskilstuna, Sundsvall, Karlshamn, och hos juvelerarna E. Cederin, Örebro, G. Granmann, Falun, E. Johansson, Gefle, Viktor Johansson, Karlstad och Fritz Olsson, Luleå samt bok-, cigarr- och tidningsaffärer.

ANDRA DRAGNINGEN.

Därjämte en mängd andra vinster såsom: Pianino å 1,000 kr., Motorbåt 750., Bordsilver från 500 till 100 kr., Motoreykel å 500 kr., möbler från 450 till 115 kr., prisbel. Väggspegel å 225 kr., Velociped å 200 kr., Halda Guldur å 175 kr., Blomurna m. vaser 115 kr., Symaskin å 105 kr., Kaffeservis å 100 kr., Kandelabrar å 100 kr., Skrivbordsgarnityr å 100 kr., Linneuppställning å 100 kr., Hemstickmaskinen Favorit å 90 kr. m. fl. vinster i trä, järn, koppar, silver, vävnader, broderier o. s. v. av Svensk tillverkning.

Summa 26,000 kr.

Rekvirera lotter. En lott med porto och lista kostar pr postförskott kr 1:34, två lotter kr. 2:34 o. s. v. Direkt från exp erhålles 10 lotter för 9 kr. Försäljare antagas. Skriv ett brev kort till

eller efterfråga lotterna i närmastes **Bok-, Cigarr-, Pappers- eller Tidningsaffär.**

Köp genast. Dragning snart.

Från Ystad till Haparanda

användes

VVY-TVÅL.

Säljes i hvarje välsorterad Parfym- o. Herrekiperingsaffär.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS

Kemisk Tekn. Fabrik, YSTAD.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE

vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

CARL DEPERJÖV

FLORODOL-TVÅLEN

är barnens förtjusning.

Använd Florodol-Tvålen vid tvättning av de små. Den bevarar och stärker deras fina hud och rosiga hy.

Ett sällsynt vackert praktverk

är
EINAR NERMANS
**GÖSTA BERLINGS-
BILDER**

MARGARETA CELSING.

Med citat ur
Gösta Berlings saga
valda av
SELMA LAGERLÖF.

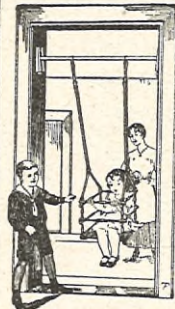
Pris 12 kr., inb. 15 kr.

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG.

**RYSK
HEMSLÖJD**
GREFTUREGATAN 1

Furuhems Husmoderskola, Malen
mottager hushållselever den 10 jan.
Grundlig såväl praktisk som teoretisk
undervisning i hushåll samt slöjd-
handarbeten, linnesöm, klädsöm, väf-
nad m. m. Goda ref. Begär prosp.
Sändes mot porto.

Hvarför

inte genast rekv.
en gunga till de
små? N:o 23, 24
lika ill. Pris 4,25,
5,50 pr st. N:o 20,
21 rygg-ärmstöd ut-
göres af helböjda
träbågar. Pris 4,46,
6,25. Samtliga
mod. fullkoml.
säkra för barnen.
Ännu kan engunga
hinna fram till jul.
Ill. prisk. på beg.

Th. P. Pålsson,
Stockamöllan.

Turkiska badet

i Malmförsbadet är öppet hvarje
torsdag för damer. Yppersta me-
del för bibehållandet af smärt figur
och fin hy. Badet är angenämast,
om Pman är flera i sällskap. Pris före
kl. 12, kr. 1:50, efter kl. 12, kr. 1:75.

**För
VÅRA BARN**

**De
minsta**

**Den olydiga
Lydia**

Teckningar av **Gulli Magnell-
Wohlin.**
Med verser. Inb. 3 kr.

Sagor

av **Hjalmar Bergman.** Med
teckningar av **Annicka Öman.**
3: 75.

**De
i skolan**

Bara David

av **Eleanor Porter.**
Inb. 3: 75.

I pensionen.

En bok för unga flickor av
Emmy von Rhoden.
Inb. 3 kr.

Lille Lorden

En liten gosses historia av
Frances H. Burnett.
Inb. 3 kr.

**De
större**

**Handels-U-båten
DEUTSCHLANDS färd**

Skildrad av dess befälhavare,
kapten **Paul König.**
Pris 1: 50; kart. 2: 25.

"U 202".

Krigsdagbok av kapten-löjtnant
Friherre v. **Spiegel.**
2:a uppl. 1: 50.

Slaget vid Horns Rev

av kapten **S. Dehlgren.**
2:a uppl. 1 kr.

**Stämningar och minnen från
Svenska flottan i ond tid**

Av **E. Walter Hülpfers.**
1: 75

Albert Bonniers Förlag.

Intressanta Julböcker.

**Madonnabildens
historia**

och den kristna konstuppfatt-
ningen av

J. J. TIKKANEN.

Med 164 illustrationer.
Häft. 10 kr., i halfr. band
16 kr.

»Den ståtliga boken är en av
jullitteraturens allra yppersta
prydnader, förtjänt av tacksam
uppmärksamhet.»

Nils Erdmann i N. D. A.

I hovets salar

Skildringar från hovlivet i
Sverige 1792—1818
av

El. Kuylenstierna-Wenster.

Med 5 planscher. Häft. 4: 25.
»Hela tonen, som vilar över
skildringarna, är äkta och träf-
fande.» *A. B.*

»Läsningen av denna bok ger
god behållning för den histo-
riskt intresserade — och
vissa delar, som t. ex. skild-
ringen av Fersenska mordet äro
av ypperlig dramatisk effekt.»
Sv. M.

Quasi una fantasia

En Beethoven-roman av
JOHAN NORDLING.

Sjätte uppl. Häft. 3 kr. klottb.
5 kr.

»Det skulle mycket förvåna
oss, om ej Johan Nordlings
'Quasi una fantasia' bleve ett
bestående verk.»

C. D. af Wirsén i Posttidningen.

»Sällan har en kärlekshistoria
fått en finare litterär utform-
ning.» *Sk. D.*

C. E. Fritzes Bokförlags Aktieföretag.

Jul- & Nyårsbrevkort

i konsttryck

efter original av **Jenny Nyström.**

Säljas hos Bok- & Pappershandlare.

Axel Eliassons Konstförlag, Stockholm.

I Kindergården & Småskola
böra barnen lära sig att sy sina dockkläder!

Från »Wallma» modellaffär för dockkläder (inr.
varum. »Wallma») erhålles mot postförskott ma-
terial och tyger med paritadt mönster jämte be-
skrifning på lätt förlärdigade dockkläder af mo-
dernaste snitt. Begär illustr. priskurant från

Elsa Wallmark, Haga, Stockholm 3.

Rikstelefon 115 20. Allm. Telefon 44 15.

Norra Hallands Tidning

Vestkusten,

Utgifningsort Varberg,

är norra och mellersta Hallands samt södra Älvsborgs läns
snabbaste nyhetstidning och mest anlitate annonsorgan.
N. H. T. Vestkusten är bevisligen Varbergsortens mest spridda
tidning.

**Målare och Urmakare
Flickor och Lösdrivvare**

Historier från gamla Stockholm

av

Mila Hallman

Ny delvis omarbetad
uppl. nu utkommen i
alla boklädor.

Häft. Kr. 3: 50

*Pressuttalanden om före-
gående upplaga:*

— Hennes histo-
rier från gamla Stock-
holm ha sålunda i fle-
ra avseenden blivit
något värdefullt —

Sv. Dagbl.

— de bilder Mila
Hallman ger oss från
det gamla Stockholm
och dess liv äro både
roande och intresse-
väckande.

Dagens Nyheter.

— det arbete hon
utfört, är så duktigt
och lofvårt och så
fängslande genom hela
sitt innehåll, att var
en som älskar att
lyssna till rösterna ur
det förlutna bör var
henne tacksam —

Vårt Land.

**Fröléen & Comp.,
Stockholm I.**

**Biskop Billings
Nya bok**

ETT ÅR

**Korta betraktelser
för hvar dag.**

G. E.—m skriver i Sv.
Kyrkotidning:

»Det förefaller, som
om förf:s kända sti-
listiska mäs-
ter-skaphärskulenåttsin
höjdpunkt. Hvarje
betraktelse är i
sin helgjenhet
såsom ett konst-
verk, prägladt af
klarhet o. kraft.»

Pris inbunden 4: 75.

C. W. K. Gleerups Förlag.

LOTION ALMA

Förträffligt medel mot fet och
transpirerande hud, samt mot
pormaskar. Användes till an-
sikte, hals, byst och armar.
Huden blir ljus matt. Verkar
omedelbart. Pris 4 kronor.

Maria Enquists Institut
för Skönhetsvård och Plastiska
operationer.
STOCKHOLM.

EN FREJATABLETT

lindrar den ellsammaste hosta

SÄLJES I ÅSKAR Å 30 öre, I PÅSAR Å 10 öre

**Extrafint Kärrmjöl
LEJONKÄRN**

**TRELLERBORGSKÄRRMjöL
AKTIEFÖRETAG**

YPPERSTA HVETEMJÖL

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

Dr Heilmans
BLEKTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA
AKOMMOR.
Kungälvstråden 2. Göteborg.
Tel. 45 46.

Professor PATRIK HAGLUND
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Stureg. 62. Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stödie- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubningar.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgift-
vande samma komp. o. rättigheter
som en kurs vid Gymn. Central-
Instituttet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J.
Arvedson: adr. Odeng 1. Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Nu kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständiga ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 12 Jan.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Del berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alljämt
sig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hoflev. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Javana Lelu

det bästa medel för erhållande af
långa ögonfransar och tjocka ögonbryn.
Pris 6 kr. + porto.

Franska Parfymmagasinet,
Hofleverant. 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Majorskan Edmanns
utsökta
Crème Idéale

är af kunnare ansedd som mest förskönande
och mest elegant. Bleker
frånkrar och leverfläckar, gör hyn
ungdomligt vaoker.

Mot grått hår!

Härmed meddelas att det utmärkta
och så mycket efterfrågade hårvattnet
mot grått hår, som förhindrar
hårafall och fullständigt
borttager mjäll och som i
öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin
Parfymmagasinet, Malmstorgsgatan 5
Sthlm, numera fås under adr. Firma
Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel.
Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Musikinstrument

Stor sortering af prima, väljusterade
stråk- och blåsinstrument. Sextetter af förstklassig
böhmisk tillverkning. svensk modell, till 375 och 500 kr. pr sextett.
Talapparater, ljudskifvor med frälsningsarmestycken.
Orglar och pianon, bästa fabrikat.
Strängar och tillbehör till musikinstrument.

Teer.

Höga, rena kvaliteter. Berömda för fin arom.

Tekn. art. med eget firmamärke:

Dentol,

förstklassigt antiseptiskt munvatten och dito tandpasta.

Armétvål,

Fin, behagl., antiseptisk toalettvål.

Skokräm,

terpentinfri och fri från alla för lädret skadliga ämnen.

Putspulver och putskräm,

bästa rengöringsmedel för metaller.

Illustr. varukatalog sändes på begäran gratis och franko.

Frälsningsarméns Handelsdepartement,

Östermalmsgat. 24 & 26. Sthlm 5.
Telefoner: Riks. 85 81. Allm. 68 72.

Filial: S. Allég. 9, Göteborg. R. T. 73 76.

H.G. Söderbergs Import-AB
Prima Antracit

Hemköres till alla stadsdelar i poster om minst 1 hl.

Telefoner namnanrop
"SÖDERBERGS KOLIMPORT".

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17.

Kurserna i klädsöm, linnesöm, barnkläder, vitbroderi, konstvävning m. m. taga åter sin början 15 januari. Anmälningar mottagas under December månad. Prospekt på begäran.

Riks 108 63. Allm. 41 48.

Elisabeth M. Glantzberg.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Djursholm

börjar ny kurs den 1:sta Febr. ev. tidigare som pågår 3 å 4 månader. Kursen omfattar Matlagning, Kläd- och Linnesöm, Handarbeten, Konstslöjd, Sång, Musik och Särk. Föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria jämte besök i Stockholms Museer under sakkunnig ledning. Referenser. Begär prospekt af.
Fröken E. Hult, Villa Hult, Djursholm.

Nya Hushållsskolan,
19 Västra Trädgårdsg. 19, Stockholm,

hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, fästrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt förestå egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.
Skolan har varit besökt af tretusentvåhundrasex (3.206) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4½ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.
Ny kurs börjar den 15 nästkommande januari. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson,
19 Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm.

S:ta Birgittaskolan
REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM

Allm. telefon 5190 :- Förnästa läroanstalt för kvinnligt handarbete :- Rikstelefon 141 08
Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsöm, Filet ancien.
Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken E. Thorman.

Göteborgs nya Husmoderskola
Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 25 jan. 1917
Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildagard Friberg.**

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.

Undervisning meddelas af från fackskolan utex. skolkökslärarinna i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt rengöring, tvätt och strykning, vården af linne o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd- och linnesöm för hand och på maskin, tillklippning, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom Samaritkurs. — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Pettersson m. fru. Vårterminen börjar 20 jan. 1917. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna

Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM TEL. 242 08.

Förutom

1:ma Engelsk och Tysk Antracit

tillåta vi oss rekommendera

Antracitbriketter

såsom synnerligen lämpliga för kamineldning
och eldning på galler i kakelugn.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o A.-B.

Riks- och Allm. Telefon: "LUNDSTRÖMS"

TVÄTTAR ICKE KLÄDER.
(HOS ALLA HANDLANDE.)

Sunlight Såptvål Aktieföretag
Göteborg

ÄGG

äro dyra. Äggpulver, stundom förläsat, dyrt att köpa. Tillverka därför själf efter recept och behof Äggpulver af högsta kvalitet. Blandas lätt och för en femtedel af vanligt pris. Missbelåten återfär betalning. — en krona.
Rekvirera från »Box 48» Härnösand.

Prima Engelska
Antracitkol, Ångkol, Hushållskol,
Koks & Smideskol
ständigt på lager till lägsta dagspriser.
Telefoner: Namnanrop "Lavéns Kolimport"
Lavéns Kolimport A.-B.
17 Mälartorget 17

Östana Hushållsskola. Gammalt historiskt herresäte beläget i väcker trakt vid skog och sjö. 8 km. fr. Grenna, 2 km. fr. Föfnäs järnvägsstation. Börjar 15 Januari 1917. Grundlig undervisning i hushåll, handarbeten, linnesöm, enkl. klädsöm m. m. Prospekt hvart muntliga referenser finnas intagna tillhandahållas och anmälningar mottagas af **Hulda Hansson, Östana, Föfnäs.** Rikst. Grenna 8.

DET NUMERA FÖRNÄSTA HVETEMJÖLET
ÄR

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slutet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgives denna vecka i A och B.